

Meland kommune
Postboks 79
5906 Frekhaug

ADVOKATER:

Roald Angelfoss (H)
Einar Drægebo (H)
Atle Birkeland
Siviløkonom
Jakob Chr. Christensen (H)
Karsten Krüger Engedal

Lars Stakston Kvinge
Solvi Nyvoll Tangen
Mari Brügger Villanger
Marius Rong Harkestad (adv.flm)
Johan Aa. Hjartnes (adv.flm)
Petter Randa Boe (adv.flm)

Direkte telefon:

Ansvarlig advokat:
Karsten Krüger Engedal

Vår referanse:
8106/PB

Bergen, den
08.02.2018

E-post:
petter.boe@kyrre-
bergen.no

Advokater MNA
(H)= Møterett for Høyesterett

**KLAGE PÅ AVSLAG PÅ KRAV OM DEKNING AV SAKSKOSTNADER - GNR. 38,
BNR. 23 - DERES REF. 17/1904 - 18/1005**

1. INNLEDNING

Det vises til vedtak datert 19. januar 2018, med avslag på krav om dekning av sakskostnader. Vedtaket påklages herved, på vegne av vår klient Per Storli («**Klager**»).

Klagefrist er fastsatt til tre uker fra mottak av vedtaket. Vedtaket ble mottatt her 19. januar 2017, og denne klage er således levert rettidig.

2. KLAGEGRUNNER

Avslaget er begrunnet med at kostnadene til advokat ikke anses «*nødvendige*» for å få omgjort vedtaket, jf. fvl. § 36. Dette er begrunnet med at klager har «*argumentert langs ei linje som ikke har hatt betydning for endringa av vedtaket. Det er dermed inga årsakssammenheng mellom det klaga gjekk ut på og den endringa som vart gjort i vedtaket*». Vi forstår det slik at Meland kommune er av den oppfatning at ettersom kommunens omgjøringsvedtak er begrunnet med at vilkår for dispensasjon etter pbl. § 19-2 andre ledd er oppfylt, er det ikke nødvendig årsakssammenheng mellom omgjøringsvedtaket og de anførsler som fremgår av klage datert 11. oktober 2017. Klager er ikke enig i denne argumentasjonen.

Avslagsvedtaket viser blant annet til Sivilombudsmannens uttalelse i sak 2008/1603. Sivilombudsmannen legger til grunn at spørsmålet om hva som har vært nødvendige kostnader «*må avgjøres etter en konkret vurdering med utgangspunkt i hva parten og dennes advokat med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak for å få endret vedtaket. Det er altså ikke avgjørende om utgiftene objektivt sett har vært nødvendige*».

Det naturlige utgangspunktet for å avgjøre hva en part og dennes advokat «*med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak for å få endret vedtaket*» er det som fremgår av det vedtaket som skal påklages. Det påklagede vedtaket datert 19. september 2017 (referansenr. 17/17569) var begrunnet med at kommunen var av den oppfatning at det ikke var gitt tillatelse til utfylling av terreng.

Dette vedtaket ble fattet nærmere ett år etter vedtak om tillatelse til oppføring av ny fritidsbolig ble fattet (se vedtak datert 21. juni 2016, ref.nr. 16/1015 – 16/12550). Det sentrale temaet for Klager i det påklagede vedtaket var således spørsmålet om det i vedtak datert 21. juni 2016 var gitt tillatelse til utfylling eller ikke, altså omfanget av tillatelsen, ikke om vilkårene for dispensasjon etter pbl. § 19-2 andre ledd var oppfylt eller ikke. Denne vurderingen var allerede foretatt i vedtak datert 21. juni 2016, og det var således ikke naturlig å anføre at vilkårene for dispensasjon var oppfylt på nytt.

Klager kan videre ikke se at det er rettslig grunnlag for en så kategorisk vektlegging av sammenhengen mellom anførsler i en klage og de argumenter forvaltningen benytter for å begrunne et omgjøringsvedtak som det Meland kommune legger til grunn. Hvis det var slik at det kreves «absolutt årsakssammenheng» mellom argumentene i en klage og det forvaltningen begrunner en omgjøring med, blir det for enkelt for forvaltningen å unndra seg kostnadsansvar ved å simpelthen bare begrunne omgjøringsvedtak med andre argumenter enn det klager anfører. Dette kan ikke ha vært lovgivers mening. At bestemmelsen ikke kan forstås slik er også bekreftet gjennom Sivilombudsmannens uttalelse om at utgangspunktet er hva «*parten og dennes advokat med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak for å få endret vedtaket. Det er altså ikke avgjørende om utgiftene objektivt sett har vært nødvendige*» (vår understreking).

Klager vil i alle tilfeller hevde at det er årsakssammenheng mellom klagen og omgjøringsvedtaket. Det fremgår blant annet av omgjøringsvedtaket at en del av begrunnelsen for at vilkårene for dispensasjon er oppfylt er at utfyllingen vil «*sikre ei fornuftig fundamentering for fritidsbustaden*». Hensynet til fundamentering er fremhevet som et argument for omgjøring i klage datert 11. oktober 2017, hvor det på s. 2 blant annet argumenteres med at utfyllingen er «*nødvendig for å sikre tilstrekkelig fundamentering av fritidsboligen*». Argumenter fra klagen er således brukt av kommunen som begrunnelse for omgjøring av avslagsvedtaket, og det foreligger dermed årsakssammenheng mellom anførsler i klagen og omgjøringsvedtaket.

For øvrig vises til vårt brev til Meland kommune datert 21. desember 2017, som for ordens skyld vedlegges.

Bilag 1: Brev til Meland kommune datert 21. desember 2017.

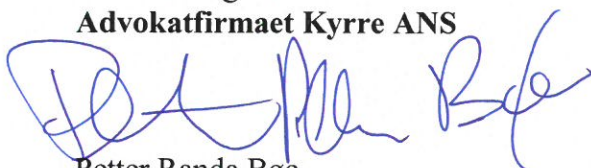
Klager stiller seg videre uforstående til kommunens anførsel om at saken ikke reiser kompliserte juridiske spørsmål. Vi finner ikke grunn til å kommentere dette nærmere, men viser til det som fremgår om saken ovenfor og det som fremgår av s. 2 i vårt brev datert 21. desember 2017.

3. AVSLUTNING

Basert på det som fremgår ovenfor bes det om at Meland kommunes vedtak datert 19. januar 2018 omgjøres, og at Klager tilkjennes dekning for sine sakskostnader. I tillegg til det krav

som fremgår av vårt brev datert 21. desember 2017, har det påløpt 3 timer á NOK 1 400 og 0,25 timer á NOK 1 800, totalt NOK 4 650 i forbindelse med arbeid med denne klagen. Med tillegg av 25% mva. må således det krav som fremgår av vårt brev datert 21. desember 2017 tillegges NOK 5 812,50.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Kyrre ANS

Petter Randa Bø
advokatfullmektig

Meland kommune
Postboks 79
5906 Frekhaug

ADVOKATER:

Roald Angelfoss (H)
Einar Drægebo (H)
Atle Birkeland
Siviløkonom
Jakob Chr. Christensen (H)
Karsten Krüger Engedal

Lars Stakston Kvinge
Solvei Nyvoll Tangen
Mari Brügger Villanger
Gunhild Resen-Fellie
Marius Rong Hærkestad (adv.flm)
Johan Aa. Hjartnes (adv.flm)
Petter Randa Bøe (adv.flm)

Direkte telefon:
E-post:
petter.boe@kyrre-
bergen.no

Ansvarlig advokat:
Karsten Krüger Engedal

Vår referanse:
8106/PB

Bergen, den
21.12.2017

Advokater MNA
(H)= Møterett for Høyesterett

VEDRØRENDE KLAGESAK GNR. 38 BNR. 23 I MELAND KOMMUNE - KRAV OM DEKNING AV SAKSKOSTNADER

1. INNLEDNING

Det vises til vedtak fra Meland kommune datert 19. september 2017 (referansenr. 17/17569), med avslag på søknad om dispensasjon fra byggeforbudet i strandsonen og arealformål for oppføring av murer og utfylling på gnr. 38 bnr. 23 i Meland kommune. Videre vises til klage datert 11. oktober 2017 og Meland kommunes vedtak om å ta klagen delvis til følge, jf. arkivsak 17/1904. I vedtaket tillater kommunen utfyllingen, men vil ikke gi tillatelse til murene.

På vegne av tiltakshaver fremmes herved krav om dekning av saksomkostninger i medhold av forvaltningsloven (fvl.) § 36. Kravet gjelder dekning av nødvendige advokatutgifter i forbindelse med klagesaksbehandlingen.

Det følger av bestemmelsens tredje ledd, tredje setning at kravet må fremmes senest tre uker etter at melding om det nye vedtak er kommet fram til den som fremmer kravet. Melding om vedtaket ble mottatt 8. desember 2017, og dette krav er således fremsatt rettidig.

2. NÆRMERE OM KRAVET

Det følger av fvl. § 36 første ledd at når et vedtak blir «endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det».

Det følger av bestemmelsen at dersom et vedtak blir endret «til gunst» for en part, «skal» han tilkjennes dekning for «vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret

vedtaket». Klage datert 11. oktober 2017 er delvis tatt til følge av Meland kommune, og det er således klart at vedtak datert 19. september 2017 er endret «*til gunst*» for klager. I slike tilfeller «*skal*» parten tilkjennes dekning av sakskostnader. Bestemmelsen omtales i forarbeidene som en «*presumsjonsregel*», jf. Ot.prp. nr. 3 (1976-1977) s. 101. Det klare utgangspunktet er dermed at en part som får et vedtak endret til sin gunst har krav på dekning av sine sakskostnader.

Hvilke «*vesentlige kostnader*» som har vært «*nødvendige for å få endret vedtaket*» må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. I vurderingen skal det vektlegges om det er «*forståelig at parten pådro seg utgifter, f.eks. ved å oppsøke advokat, for å få endret vedtaket*», og «*feilens art og sakens vanskegrad [spiller] en vesentlig rolle*», jf. Ot.prp. nr. 3 (1976-1977) s. 101.

I dette tilfellet gjelder saken et vedtak fra kommunen, basert på et eksternt tips, som endrer en allerede gitt tillatelse til utbygging av eiendommen. Etter befarings på eiendommen fattet kommunen vedtak om at det ikke var gitt tillatelse til omsøkt utfylling i sjøkanten og at det ikke kunne gis dispensasjon til oppføring av murer. Disse forholdene reiser kompliserte rettslige spørsmål knyttet til blant annet tolkning av forvaltningsvedtak, alminnelige forvaltningsrettslige regler om begrunnelse, omgjøring og forhåndsvarsling samt plan- og bygningslovens regler om dispensasjon.

Saken har også stor praktisk og økonomisk betydning for tiltakshaver, da særlig utfyllingen er en nødvendig forutsetning for den godkjente plasseringen av hytten. Dersom utfyllingen ikke skulle anses tillatt ville dette fått store konsekvenser for oppføringen av hytten, og i vesentlig grad vanskeliggjort eller umuliggjort dette. Det vises i den forbindelse til det som fremgår av tiltakshavers klage datert 11. oktober 2017. Sakens art og vanskelighetsgrad samt den store betydningen den har for tiltakshaver gjør dermed at det er helt forståelig at tiltakshaver engasjerte advokat for bistand i klagesaken.

Tiltakshaver kan ikke se at endringen av vedtaket «*skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll*» eller at «*andre særlige forhold*» taler mot at Meland kommune dekker tiltakshavers sakskostnader. Det vises i den forbindelse til at unntakene i bestemmelsen kun er ment å omfatte situasjoner der det vil være urimelig at kommunen har ansvar for sakskostnadene, jf. Ot.prp. nr. 3 (1976-1977) s. 101. Tiltakshaver kan ikke se at det er noe ved denne saken som gjør det urimelig at kommunen dekker sakskostnadene. Vilkårene for dekning av sakskostnader i fvl. § 36 er dermed oppfylt.

Tiltakshavers samlede utgifter til advokat er på NOK 40 800 eks. MVA, se vedlagte fakturagrunnlag. Med tillegg av 25% MVA blir det totale kravet på NOK 51 000, og dette besølgelig dekket av Meland kommune.

Bilag 1: Fakturagrunnlag for advokatutgifter.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Kyrre ANS

Petter Randa Bø
Advokatfullmektig

Fakturagrunnlag

Klient: Per Harald Storli
 Saksnr: 8106
 Eks.saksnr:

Bilag nr.: 1

Fakturanr: 81562
 Fakturadato: 30.10.2017
 Forfallsdato: 14.11.2017

Dato	Type	Beskrivelse	Antall	Pris	Beløp	Initialer
26.09.2017	DIV	Tlf og møte klient. Opprettet sak, oppdragsbekrftelse, mail. Tatt ut komplette sakspapirer fra Meland kommune.	02:30	1 800,00	4 500,00	KKE
27.09.2017	DIV	Mailer fra Per, besvart ad møte.	00:15	1 800,00	450,00	KKE
29.09.2017	DIV	Gjennomgang saksdokumenter. Møte med Per mfl.	02:15	1 800,00	4 050,00	KKE
04.10.2017	DIV	Utkast til klage på avslag - utfylling og oppføring av murer	02:45	1 400,00	3 850,00	
05.10.2017	DIV	Utkast til klage på avslag - utfylling og oppføring av steinmurer	02:00	1 400,00	2 800,00	
05.10.2017	DIV	Utkast til brev - utsatt iverksettelse av pålegg om tilbakeføring og ileggelse av tvangsmulkt	00:30	1 400,00	700,00	
05.10.2017	DIV	Korr Per.	00:15	1 800,00	450,00	KKE
06.10.2017	DIV	Gjennomgang av tilsendt materiale fra klient og entreprenør, samt videre arbeid med utkast til klage.	01:45	1 400,00	2 450,00	
06.10.2017	DIV	Korr klient. Intern konf.	00:30	1 800,00	900,00	KKE
09.10.2017	DIV	Ferdigstilling av utkast til klage - utfylling og steinmurer og brev med anmodning om utsatt iverksettelse (pålegg om tilbakeføring).	01:00	1 400,00	1 400,00	
10.10.2017	DIV	Gjennomgang klage og brev. Korr klient.	00:15	1 800,00	450,00	KKE
11.10.2017	DIV	Endelig ferdigstilling av klage og brev om utsatt iverksettelse	00:45	1 400,00	1 050,00	
16.10.2017	DIV	Mail og svar ad presse.	00:15	1 800,00	450,00	KKE
24.10.2017	DIV	Mottatt vedtak. Korr Per.	00:15	1 800,00	450,00	KKE
27.10.2017	Telefonsamtale	per	00:15	1 800,00	450,00	KKE
Sum timer			15:30		24 400,00	
Sum faktura eks.mva					24 400,00	

Fakturagrunnlag

Klient: Per Harald Storli

Saksnr: 8106

Eks.saksnr:

Dato	Type	Beskrivelse	Antall	Pris	Beløp	Initialer
01.12.2017	DIV	Int. konf. Karsten vedr. klagesak, befarng mv.	00:15	1 400,00	350,00	PB
01.12.2017	Telefonsamtale	klient	00:15	1 800,00	450,00	KKE
05.12.2017	DIV	Diverse forberedelser til befarng	01:45	1 400,00	2 450,00	PB
05.12.2017	DIV	Reise Bergen - Meland tur/retur	02:00	1 400,00	2 800,00	PB
05.12.2017	DIV	Befarng Meland + for- og etterarbeid med Per og Roar Sudmann	02:30	1 400,00	3 500,00	PB
11.12.2017	DIV	Gjg. endelig vedtak fra kommunen + e-post Per	00:45	1 400,00	1 050,00	PB
11.12.2017	Telefonsamtale	Tlf. Per	00:30	1 400,00	700,00	PB
12.12.2017	DIV	Int. konf. Karsten + telefonkonf. Per	00:45	1 400,00	1 050,00	PB
12.12.2017	DIV	Intern onf Bøe og tlf Per.	00:30	1 800,00	900,00	KKE
12.12.2017	DIV	Brev til Meland kommune - Innspill til frist for retting	00:30	1 400,00	700,00	PB
12.12.2017	DIV	Utkast til brev til Meland kommune - Dekning av sakskostnader	00:45	1 400,00	1 050,00	PB
14.12.2017	DIV	Videre arbeid med brev til Meland kommune - Krav om dekning av sakskostnader	00:45	1 400,00	1 050,00	PB
21.12.2017	DIV	Ferdigstilling av brev til Meland kommune	00:15	1 400,00	350,00	PB
Sum timer			11:30		16 400,00	